

MAGYARAI

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvénytisztelet bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **Magyarítás Elemer**

Megérkezett Berlinbe az angol kormány válasza

Hitler este fél 11 órakor fogadta Henderson angol nagykövete. — A kihallgatáson Ribbentrop külügyminiszter is jelen volt

Berlinből jelentik (D. N. B.): Henderson berlini angol nagykövete hétfőn este 8 óra 30 perckor megérkezett a tempelhofi repülőtérre. Fogadtatására megjelent a repülőtéren a berlini angol nagykövetség néhány tagja és a német külügyi hivatal képviselője.

Hitler német birodalmi vezér a kancellária épületében 10 óra 30 perckor fogadta az angol nagykövetet. A megbeszélésen jelen volt Ribbentrop birodalmi külügyminiszter és Schmidt követségi titkár, mint tolmács.

Henderson különben elutazása előtt a londoni repülőtéren, a neki sikert kívánó újságíróknak ezt mondotta:

— Köszönöm, minden sikerlehetőségre

szükségem van!

Londoni jelentés szerint az angol kormányban Hitler birodalmi vezér közlésére adott választát nem teszik közzé a parlament keddi ülése előtt. Londonban a közzététel előtt időt akarnak adni Hitlernek a válasz áttanulmányozására.

Berlinből jelentik (D. N. B.): Henderson angol nagykövete, a Hitler birodalmi vezérrel folytatott egyórás tanácskozás után, éjjel visszatért az angol nagykövetségre és távbeszélőn felhívta Londont. Az a repülőgép, mely a nagykövetet hétfőn Berlinbe vitte, valószínűleg még kedden délelőtt visszatér Londonba és magával viszi Henderson jelentését.

Német csapatok átvonulása Szlovákián

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi rádió hétfőn este a következő felhívást intézte hallgatóihoz:

— A szlovák nemzethez! Fiatal szlovák államunk épségének és területi függetlenségének megőrzésére Németország és Szlovákia között létrejött védelmi szerződés értelmében német birodalmi csapatok vonulnak be Szlovákiába, hogy hős csapatainkkal együtt megvédjék országunkat az ellenségtől. A bevonuló csapatokat fogadjuk barátsággal és adjuk meg számukra a szükséges segítséget.

A legfőbb szovjet tanács nyugodtan tovább tárgyalja az agrár-adók kérdését...

Moszkvából jelentik (Tas): A szovjetunió legfőbb tanácsának hétfői ülésén a várakozás ellenére elhatározták, hogy még kedden is az agrár-adók kérdését vitatják meg. Az új orosz-német szerződésről és új katonai szabályzati kérdésekről a vitát elhalasztották. Ez általános meglepetést keltett. Politikai körökben azt hiszik, hogy a kormány meg akarja várni az európai helyzet fejleményeit, mielőtt a legfőbb tanács elé viszi az egyezmény ügyét.

Franciaország lezárta a rajnai határt.

Párizsból jelentik (Radio Paris): A francia rádió bejelentette, hogy hétfőn francia részről a rajnai határt lezárták. A rajnai hídon hétfőn reggel haladt át az utolsó vonat.

Történelmi jellegű, ünnepélyes ülés az angol alsóházban.

Londonból jelentik (Reuter): Az alsóház keddi délutáni ülése már csak formális jellegű lesz, bizonyos ünnepélyes külsőségekkel, hogy dokumentálják annak történelmi jelentőségét. Chamberlain miniszterelnök rövid nyilatkozatban válaszolja az angol kormány válaszára Hitler birodalmi vezér üzenetére és annak az üzenetnek a szövegét, amelyet Henderson magával vitt Berlinbe. A miniszterelnök röviden meg-

indokolja bejelentését, majd az ellenzéki szónokok helyeslik a kormány eljárását.

Az ülés előreláthatólag csak egy óra-hosszig fog tartani.

Chamberlain miniszterelnök hétfőn délután egyórás kihallgatáson volt György királynál.

Ugyancsak hétfőn délután az összes dominiumok főbiztosai a dominiumi hivatalban gyűltek össze, ahol Inskip miniszter közölte velük az angol kormányban Hitler vezér közlésére adott választát.

Az angol választ egyébként közölték a londoni lengyel nagykövettel is, aki délután 3 óra-

Svájc megerősítette határait

Danzigot elhagyták a külföldi hajók. — Rendkívüli intézkedések Franciaországban, Belgiumban, Jugoszláviában

Bernből jelentik (Radio Bern): A svájci szövetségi elnök rádióbeszédet mondott, melynek során bejelentette, hogy a nemzetközi feszültség és a szomszédállamok katonai intézkedései következtében elhatározták a határok megerősítését és a törvényhozás összehívását, hogy rendkívüli hatalommal ruházzák fel.

A szövetségtanács elhatározta, hogy kedden, hajnali 5 órakor szolgálatba állítja a határvédő csapatokat.

Danzigból jelentik (D. N. B.): A külföldi hajók elhagyták Danzigot. Gdyniából eltávoztak az olasz és német hajók. Varsó és Berlin között a légitforgalmat felfüggesztették. Koppenhága és Gdynia között ellenben a repülőjáratot megkettőzték.

Párizsi jelentés szerint a francia hivatalos lap közli a nemzetvédelmi és hadügyminiszter rendeletét, mely háború esetére szabályozza a távíró, távbeszélő- és rádió-hírközleményeket. Közli a lap a kereskedelmi miniszter rendeletét is az áruk kivitelének szabályozásáról.

kor jelent meg lord Halifax külügyminiszternél.

Jugoszlávia semleges marad.

Belgrádból jelentik: A Német Távirati Iroda illetékes jugoszláv forrásból úgy értesül, hogy a jugoszláv kormány a nagyhatalmak közötti viszály esetén a legszigorúbb semlegeség álláspontjára helyezkedik és csupán a saját határainak biztosítására szorítkozik. Ezért Jugoszlávia távontartja magát minden olyan cselekménytől, mely nem érinti közvetlenül életjogait.

Amszterdamból jelentik (Duna-posta): Vilma, holland királynő hétfőn este rádióbeszédet intézett a nemzethez. Kijelentette, hogy a kormány az általános helyzetre való tekintettel szükségesnek érezte, hogy haderejét háborús készenlétségbe helyezze. A helyzet komoly de még remény van arra, hogy a hatalmak megoldást találjanak. Ha azonban a háború nem lehet elkerülni, Hollandia mindent megtesz, hogy megőrizze teljes semlegességét.

Danzigból jelentik (D. N. B.): A danzigi szenátus rendeletet tett közzé, mely megtiltja a Danzigból Lengyelországba irányuló tehervonat-közlekedést és elrendeli a Lengyelországból Danzigon át Gdyniába haladó tehervonatok lefoglalását.

Varsói jelentés szerint Danzigban bevezették az élelmiszerjegyeket.

Kína békét vár az új japán kormánytól

Londonból jelentik: A Reuter-iroda csungkingi levelezője szerint a kínai kormány ideiglenes székhelyén meg vannak győződve arról, hogy az új japán kormány a békét fogja keresni Kinával, beszünteti az angolellenes izgatást úgy Japánban, mint Kína megszállt területein és minden erejét a mandzsu határ védelmének megerősítésére fordítja.

Washingtonból jelentik (Associated Press): Az amerikai tengerjáró hajókat rendeletileg utasították, hogy ne kössenek ki a német kikötőkben.

Brüsszélből jelentik (Havas): A belga fővárosban kedden reggel királyi rendelet jelent meg, melynek értelmében előzetes külön engedélyhez kötik bizonyos cikkek ki- vagy bevitelét.

Macsek szükségesnek látja a jugoszláv-olasz kapcsolatok megerősítését.

Belgrádból jelentik (Avala): Jól tájékozott jugoszláv körök szerint Macsek, miniszterelnök-helyettes az új kormány első minisztertanácsán helyeselte Jugoszlávia eddigi külpolitikáját és kijelentette, meg van győződve annak szükségességéről, hogy még jobban megerősítsék Jugoszláviának Olaszországgal való politikai és gazdasági kapcsolatait. Ugyanezekben a körökben kiemelik az olasz diplomáciának a béke megteremtésére irányuló erőfeszítéseit. Noha Jugoszláviának elhatározott szándéka a teljes semlegesség megőrzése, számolnak azzal, hogy a közeljövőben nagyszabású katonai biztonsági intézkedéseket tesznek.

(Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

-év előtt is Elemér

kulturális munkájának irányára fog eledlni.

Valóságban belénk nevelődött már, hogy szeptember 1-10 között — különösen az elemi oktatásban — szívós küzdelem vár mindnyájunkra hitvallásos iskoláink érdekében.

Az eddig érvényben volt elemi oktatási törvény többféleképpen értelmezhető s többnyire a mi hátrányunkra alkalmazott rendelkezései miatt nagy éberség, teljes tájékozottság és elhatározott bátorság kellett ahhoz, hogy hitvallásos elemi iskoláink elnéptelenedését megakadályozhassuk.

A most kezdődő iskola-évben új elemi oktatási törvény nyer először alkalmazást s így fontos mindenkinek ismerni a régi és az új törvény közötti eltéréseket.

Az első és igen fontos különbség, hogy az új törvényből hiányzik a régi törvény annyiszor vitatott 8 §-a, a névelésmódot és a faji eredet kutatását alátámasztó szakasz; így tehát nincs törvényes alap arra, hogy önkényes és erőltetett félremagyarázásokkal, magyar anyanyelvű szülők gyermekeinek iskoláinkba való beiratkozását megakadályozhassák vagy legalább is korlátozhatják és nehezíthessék.

Ennél is jelentősebb az a módosítás, melyet az új törvény a beiratkozás módjait és formáit tekintetében tartalmaz.

A régi törvény 19 §-a értelmében a szülők és gyámok, kik hitvallásos iskolában akarták taníttatni gyermeküket, kötelesek voltak szeptember 1-10 között személyesen megjelenni az állami elemi iskola igazgatója előtt és írásbeli nyilatkozatot adni át, melyben megjelölték a gyermek nevét és az iskolát, hova a gyermeket beírattatni szándékoztak. Bár a törvény világosan nem írta elő, a gyakorlat oda fejlődött, hogy a jelentkezés megtörténtéről az állami iskolai igazgató u. n. do vadát állított ki annak részére, kinek hitvallásos iskolánkba való beiratkozását az ő egyoldalú megítélése szerint nem kifogásolta s csak az így megtörtént jelentkezés után s a kézhezvett és aláírt do vadára alapján lehetett azután a gyermekeket hitvallásos iskolánkba beírni, mert sajnos, számtalan esetben képtelenek voltak védelmet nyújtani a beiratások szabálytalansága címén megtámadott iskoláinknak, ha minden egyes tanulóra vonatkozólag ilyen do vadat nem tudunk felmutatni.

Az új törvény szövege honorálja a beiratásoknál elszenvetett sérelmek miatt szüntelenül hangzó panaszainkat s így most már nem utolsó sorban rajtunk múlik, hogy a gyakorlati alkalmazásnál is elejét vegyük e fájó sérelmek megismétlődésének.

Az új törvény 106 §-a is felállítja az általános szabályt, hogy minden szülő és gyám tartozik gyermekét a lakóhelye szerint illetékes állami elemi iskolába beírattatni.

Ez alól az általános kötelezettség alól azonban kivételt statuál a 197. § a) pontja, kimondva, hogy fel van mentve (scutit) e kötelezettség alól az a szülő, aki gyermekét az állam által engedélyezett hitvallásos iskolában taníttatja.

A szülőnek vagy gyámnak ezután is be kell adnia szeptember 1-10 között írásbeli nyilatkozatát az állami elemi iskolai igazgatóhoz, lényeges nagy különbség azonban, hogy amíg eddig a hitvallá-

iskolába való beiratás szándékát nem bejelentette s csak ennek megtörténte és tudomásul vétele után beirathatta be gyermekét a hitvallásos iskolába — ami lehetővé tette, hogy az állami iskolai igazgató előzetes cenzurálás alá vegye a hitvallásos iskolába való beiratkozásokat — addig az új törvény értelmében az állami elemi iskolai igazgatónak a szülő a hitvallásos iskolába való beiratás már megtörtént tényét jelentheti be, tisztán abból a célból, hogy ellenőrizhető legyen, hogy a gyermek eleget tesz az általános tankötelezettség parancsának.

Az eljárás a régi törvény szerint az állami iskolai igazgatónál kezdődött s onnan kerültek a szülők — a formások elintézése s az esetleges akadályok leküzdése után — a hitvallásos iskola igazgatójához, ki azután a nehezen megszerzett do vada alapján a gyermeket beírta a hitvallásos iskolába.

Az új törvény alapján a szülő előbb a hitvallásos iskola igazgatójánál jelent-

kezhetik s ott beírathatja gyermekét; ennek megtörténte után, a már befejezett beiratás tényét jelentheti íbe az állami iskolai igazgatónak.

Ha tehát a szülők és hitvallásos iskoláink vezetői az új törvény rendelkezéseihez pontosan alkalmazkodva, mindenben szabályszerűen és öntudatosan járnak el, remélünk lehet, hogy a most kezdődő tanév elején nem fognak kiújulni a beiratásoknál elszenvedett régi fájó sérelmeink, annál kevésbbé, mert — mint előrebocsátottam — az annyiszor felpanaszolt névelésmódi 8. § teljesen hiányzik az új törvényből.

Az iskolafenntartók kiadták a részletes útmutatásokat az új törvény alapján való eljárásra az iskolák vezetőinek, de szükségesnek látszott a sajtó nyilvánosságának segítségét is kérni ahhoz, hogy az új törvény rendelkezései minél szélesebb körben ismeretesebbek legyenek s ekként minden érdekelt szülő gyermeke taníttatása érdekében igénybevehesse azokat az előnyöket és könnyítéseket, melyeket ismételt szorgalmazásunkra az új törvény engedélyezett.

Remélünk kell, hogy az új törvény pontos alkalmazása meg fogja szüntetni a beiratási sérelmeinket s így hitvallásos iskoláink jóval népesebb tanuló létszámmal s az időközben — annyi várakozás után — végre mégis folyósított államsegély révén élhetőbb állapotba került tanulókkal indulhatnak a most kezdődő tanévnek.

Fontos tudnivalók a személyazonossági igazolványokról

Csak az 1939-ben kiváltott új személyazonossági igazolványok érvényesek, de azokat is felül kell vizsgálni

Nagyvárad. Saját tud. Néhány nappal ezelőtt a rendőrség külön felhívásban hozza a Nagyvárad város területén lakó polgárság tudomására, hogy a népesedési hivatal új személyazonossági igazolványokat bocsát ki. A jelentkezőknek magukkal kell vinni: 1. az ingatlankönyvet, vagy a 2-es számú törzslapot (fisa). 2. Két darab igazolvány-fényképet (fehér alapon). 3. Állampolgársági bizonyítványt. 4. Születési bizonyítványt. 5. Házassági bizonyítványt. Közölték a betűrendi sorrendet is, amelyben jelentkezni kell: A és B betűsök augusztus 28, 29 és 30-án, C és D betűsök augusztus 31-én és szeptember 1. és 2-án, E és F 4. 5. 6-án, G és H 7. 8. 9-én, I, J és K 11, 12, 13-án, L és M 14, 15, 16-án, N és O 18, 19, 20-án, P, és R 21, 22, 23-án, S, Sz, T 25, 26, 27-én, U, V, W, X, Y, Z 29 és 30-án. Akiknek sürgős szükség van a személyazonossági bizonyítványra, függetlenül a köztölt sorrendtől, bármelyik nap megkaphatják.

A hirdetésben azonban nincs feltüntetve, hogy kiknek kell új személyazonossági bizonyítványt váltaniok. Kedden reggel a rendőrségen a következő hivatalos felvilágosítást kaptuk:

Clonta Eugen dr. rendőrkezes úr rendelete értelmében csak az 1939. évben váltott személyazonossági igazolványok nem vesztik el érvényüket. De ezeket is felülvizsgálják és a tulajdonosok egy újabb fényképet kötelesek benyújtani a rendőrségen az I. emelet 16-os számú szobában, ahol a személyazonossági igazolványok kiállítására folyik. Az 1938-ban és a régebben kiállított igazolványok nem érvényesek, tulajdonosaiknak a rendőrségi hirdetésben köztölt iratokkal együtt jelentkezniük kell az új személyazonossági igazolvány kiállítására véget.

Wolf komisár még hozzátette, hogy az igazolványok kiállítására reggel 9 órától déli 1 óráig, délután pedig 5-től 7-ig megszokottan folyik. Akik azonban a fent köztölt időpontig nem váltják ki igazolványaikat, szigorú büntetésnek teszik ki magukat. A határidő lejártá után ugyanis, igazoltatás esetén, ha nem tudják felmutatni az új személyazonossági igazolványt, azonnal bekísérik őket a rendőrségre, még akkor is, ha bármilyen más igazoló irattal rendelkeznek. A rendőrségen jegyzőkönyvet vesznek fel és 500 leitől 1000 leig terjedő pénzbírságot helyeznek kiállításra.

A rendőrségen listát állítanak fel mindazok-

ról, akik az új személyazonossági igazolványt kiváltották (és azokról, akik az 1939-ben váltott igazolványokat felülvizsgáltatták). Akik a listában nem szerepelnek a jövőben a rendőrségtől semmiféle igazoló iratot (utlevélre, erkölcsi bizonyítványra, stb.) nem kaphatnak.

Negyvenhatmilliót sikkasztott a főváros pénzügyigazgatója

Bucurestiből jelentik: Isidor Cristea, a főváros volt pénzügyigazgatóját, négy más hivatalnokkal egyetemben, közpénzek elsikkasztásának vádjára alatt tartóztatva le az ügyészség. Spiraeau ügyész, aki a vizsgálatot vezette, a vádaáthelyezési okirat megszerzése előtt újabb feljelentéseket kapott Cristea ellen más büncselekmények elkövetése miatt is, mire elhatározta, hogy egyesíti a különböző feljelentések ügyében megindítandó vizsgálatot.

Néhány napos vizsgálat nyomán megállapítás: nyert, hogy a volt városi pénzügyigazgató egy Veluda nevű pénzügyi ellenőr által kiállított 2.450.000 lei értékű utalványt írt alá Neicu mérnök nevére, akinek ezt az összeget már egyszer kiutalták. Kiderült az is, hogy egy 44 millió leies összegből, amelyet alant a hivatalnokainak kellett volna jutalék címén kifizetnie, Cristea igazgató nagyobb összegeket elsikkasztott.

A letartóztatási végzést, amelyet közpénzek elsikkasztása és idegen alapok eltulajdonítása címén bocsátottak ki ellene, a törvényszék megerősítette.

Terményárak. Nagyvárad. Saját tud. A tegnapi terménypiacon a múlt hetivel szemben különösebb fellendülés nem mutatkozott. A kereslet és kínálat megfelelt a múlt heti arányoknak. Attól eltekintve, hogy a tengeri ára esett és a zab ára kissé emelkedett, lényegesebb változás nem történt. A buza maximális ára változatlanul 420 lei mázsánként. Takarmány árpa 380 lei, sörárpa 425 lei mázsánként. Roza 310 lei, zab 400 lei mázsája. Tengeri egyelőre csak 6-áruban van. A forgalom elég gyenge volt. Ára 410-420 lei mázsánként. Korpa 280 lei, fehér paszuly 890-900 lei. Heremag és lucernában még nincs kialakult ár. Naturell árúért piacon 25-26 leifizetnek kilogrammonként. Mák elég sok volt a piacon és jöminőségű. Ára 30-31 lei kilónként.

Megbeszélést tartottak az egyiptomi hadsereg vezetői.

Kairóból jelentik (Reuter): Az egyiptomi kormány hétfőn minisztertanácsot tartott, amelyen a nemzetközi helyzettel foglalkozott. Ülést tartottak az egyiptomi hadsereg vezetői is, amelyen a honvédelmi miniszter elnökölt. Résztvevők az ülésen Wilson, az egyiptomi angol csapatok parancsnoka is.

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): Német hivatalos helyen merő kitalálásnak mondják azt a francia részről közölt jelentést, mely szerint német hadihajók állítólag az Északi-tengeren francia hadszínteréket kutatnak st.

Hull nem szolgálhat részletekkel az európai és keletázsiai helyzetről.

Washingtonból jelentik (Associated Press): Hull amerikai külügyminiszter egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy nem áll módjában sok részlettel szolgálni az európai és a keletázsiai helyzetről. A külügyminisztérium állandóan tájékozik a helyzet alakulásáról, de nem mutatkozik semmiféle lehetőség valamilyen kezdeményezésre.

Ezzel kapcsolatban Hull külügyminiszter megcáfolta azt a hírt, hogy az Egyesült Államok tervbevétele volna a latin köztársaságok értekezletének összehívását a limai és buenosairesi egyezmény rendelkezésének megfelelően, hogy békefelhívást intézzenek Európához. Hasonlóképpen semmit sem tudnak az állítólag Stalinhoz intézett felhívásról sem. Hull azzal fejezte be beszédét, hogy ha a délamerikai elnökök egyike elhatározná, hogy Roosevelthez hasonló lépést tegyen, az Egyesült Államok kormánya ezt nagy jóindulattal fogadná.

Nyugtalanság a világtőzsdéken.

Zürichből jelentik: Az európai értéktőzsdéken a hétfői nap teljesen a világpolitikai izgalom hatása alatt telt el. Minden tőzsdén megoszlanak a vélemények a háború és béke kérdésében. Aránylag a londoni tőzsde a legnyugodtabb, ahol az angol kormány politikai magatartását kielégítőnek tartják. Párizsban a kormány rendkívüli intézkedései idegesítik a tőzsdét. Hasonló a helyzet Berlinben, Milánóban és Budapesten is, mindenütt a hadfelszerelési ipar és más iparvállalatok részvényeiben kisebb arányú hausse van, viszont a fixkamatotású papírok lanyhák. A zürichi devizátőzsdén az arany és dollár deviza árfolyama nagyon szilárd, viszont feltűnően lanyhult a font és francia frank. A különböző Sperrmarkokban és a gyengébb közép-európai valutákban nincs üzlet.

A londoni Downing Street 10. számú ház felé tekint ma Anglia népe, ott tartja u. i. ülését az angol kormány. Ez a kép az újságírók egy csoportjáról készült, amint információk végett mennek a Downing Street 10 szám alá, — hogy megtudják az angol kormány döntést.

POLOSKÁKAT MARÓ FOLYADÉKOKKAL ELÜZNI...

annyt jelent, hogy butorai foltosak lesznek, azok megrongálódnak, kezeinket összeégetjük és a lakás levegőjét elrontjuk, mert az ezekből a folyadékokból keletkező gázok ártalmasak a szemekre és tüdőre. Dacára annak, hogy ez kellemetlen, drága és mégis eredménytelen fáradság, az eldugott és észre nem vett fészekben a rovarok gyorsan szaporodnak és újra mindent ellepnek. FLYTOX ellenben behatol minden kis résebe, amelybe a rovarok elbújnak és megemlékezik a poloskák kintz csipécsitől. Használjon FLYTOX-ot!

FLY-TOX

Fiedler István megyéspüspök körirata a tanévnyitással kapcsolatos teendőkről

Fiedler István szatmár-nagyvárad megyéspüspök a következő köríratot küldte az egyházmegye plébániáinak a tanévnyitással kapcsolatos teendőkre vonatkozóan:

A Nemzetnevelésügyi Minisztérium e hó 24-én 147893—1939. szám alatt kelt rendelete mellől tudomásvétel és szigorú mihez tartás végett az 1939—1940. tanév megnyitására vonatkozólag közlöm az alábbiakat:

1. Beíratások szeptember 1—10.
2. Tanítás kezdete: szeptember 11. (Lásd Iskolai Törvény al. art.-át.)
3. A fenti időpontig legyen rendben az iskolai tanterem, levéltár, könyvtár és a többi, a tanítás zavartalan menetét biztosító intézmények, nemkülönben a törvény és vonatkozó miniszteri rendelet által megkívánt adatokkal összeállított beíratási napló.
4. A beíratások a beíratási naplók útján történik, mindazon adatokkal (situația școlară, starea civilă), melyek a katalógus és matrikulába vezetendők.

Az első osztályba való beíratás születési és keresztelési kivonat alapján, a többi osztályba pedig az előző évi igazolvány (adeverința) alapján történik.

5. A beíratások utáni napon a beíratásokról osztály, vallás és nemzetiség szerint kimutatás készítenők s azt egy példányban az illetékes állami tanfelügyelőséghez, egy példányban pedig az illetékes egyházmegyei főhatóságához küldendő. Ugyancsak haladéktalanul jelentsék a ft. Lelkészi urak azt is, hogy az egyes iskolákban (felek., állami, stb.) a hitoktatást ki látja el.

6. A tanítás első két hetében a megelőző osztály anyagát ismétlik a tanító urak s csak

ezután térnek át az új iskolai év anyagának tárgyalására.

7. Amennyiben a tanerők közül valaki katonai vagy más hasonló szolgálatra lenne behívva, az iskolafenntartók kötelesek helyettesről gondoskodni.

8. A román tannyelvű felekezeti iskolákban csak a monopolizált tankönyvek, a magyar tannyelvű iskolákban pedig az utóbbi 5 év folyamán, miniszteri jóváhagyást bíró tankönyvek használandók.

Egyébként iskoláink érdekében kövessenek el mindent, hogy a tanítás menete mindenben kifogástalan és zavartalan legyen.

† ISTVAN s. k. püspök.

Széhhámosok „gyűjtenek” Nagyváradon a mozikaraván céljaira

A rendőriönök felhívása a közönséghez

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Clonta Eugen rendőrkészvezető tudomására hozza a város közönségének, hogy azok, akik a városban gyűjtési kísérleteket tesznek a most Nagyváradon tartózkodó ugynevezett „mozi karaván” kulturális céljaira, visszaéléseket követnek el. Ennek az állami intézménynek nincs szüksége semmiféle magántámogatásra és ennek megszervezésére senkinek sem kapott megbízást. Azok a jól öltözött fiatal emberek tehát, akik a rendőrség értesülése szerint ezen a címen kisebb-nagyobb pénzüsségeket kértek és kaptak magánosoktól vagy akár intézményektől is, széhhámosok. A rendőrség felhívja mindazok figyelmét, akik esetleg ilyen kísérletnek az áldozatai voltak, közöljék a rendőrséggel a zsarolók lehető pontos személyleírását, hogy a rendőrhatalom velük szemben kellő eréllyel járhatson el.

Vegyitton nem lehet cukrot előállítani

A modern tudomány kísérletei. Visszapillantás a cukor előállításának érdekes történetére

London. Augusztus hó. Az angol piacon az utóbbi hónapokban érdekes jelenség észlelhető. Egyre nagyobb mennyiségben vásárolják fel a cukrot és a vásárlók nem a háborús eshetőségre készülő magánemberek, hanem maga az állam, amely ezt az összevásárolt cukrot a hadianyaggyártásban használja fel. A cukor ugyanis legújában igen fontos kelléke a robbanóanyaggyártásnak és ily módon most már nemcsak táplálkozásra, gyógyításra, hanem pusztításra is szolgál.

A *Talk* című folyóirat közli ebből az alkalomból a cukor történetét, amely jelentős helyet foglal el az emberiség fejlődésének történetében.

Európa csak a középkorban ismerte meg a cukrot.

Száz évvel ezelőtt Európában még olyan ritka volt a cukor, hogy az átlagember évi cukoradagja mindössze tíz font volt, míg ma az évi féladag körülbelül száz font.

A cukorgyártás Európában a napoleoni háborúk idején ért fordulópontjához. Évszázadokon át Európa csak egy édességet ismert: a mézet. A cukornád megismeréséről és meghonosításáról legendákba vesző történeti adatok szólnak. A történetírók megegyeznek abban, hogy a cukorgyártás Indiában kezdődött. Indiából terjedt át azután Kínába és a Kelet más vidékeire. Maga a cukor szó a nyelvészek szerint perzsa eredetű.

A keresztes vitézek és Columbus.

A keresztes vitézek fedezték fel a Távolekten ezt a ma már nélkülözhetetlen édességet, amint hogy a keresztes hadjáratok ismertették meg Európával a selymet, a satint, valamint a különböző fűszereket is.

Visszatért keresztes vitézek alapították meg az európai cukorkereskedelmet. A cukorkereskedelem elsősorban Spanyolországban virágzott és a spanyol királyok a cukorkereskedelemről szerzett busás haszonból építették fel a madridi és toledói palotáikat. Ebben az időben a cukrot majdnem kizárólag csak mint orvosságot ismerték és használták.

Olyan nagy kincsnek számított ez az új termék és olyan nagy hasznot jelentett a cukorral való kereskedelem, hogy a földközi utazók kizárólag azért indultak fáradságos és veszedelmes rejtő kalandozásukra, hogy új cukornád-lelőhelyeket kutassanak fel. Megbízható adatok szerint maga Columbus Kristóf is azzal a megbízatással indult el Amerika felfedezésére, hogy új cukornád ültetvényeket fedezzen fel az Atlanti-óceán tulsó partján.

A XVII. században azután már nemcsak mint orvosságot, hanem mint fűszert is használták a cukrot, mert Nyugateurópa megismerkedett a teával és a kávéval és e két italhoz szüksége volt nagymennyiségű cukorra.

A napoleoni háborúk döntő fordulatot jelentettek a cukorgyártásban. Franciaországot ellenségei elzárták a cukornáduptólástól és a francia tudósok éveken át folytatták a kísérleteket, hogy

almából, körtéből, szilvából és gesztenyéből állítsanak elő megfelelő mennyiségű cukorpótlékot.

Napoleon becsületrendje.

1802-ben egy német kémikus, Franz Karl Achard építette az első gyárat, ahol répából állították elő a cukrot. A franciák csakhamar tudomást szereztek a német kísérletről és 1811-ben Benjamin Delessert, híres francia kémikus répából tökéletes cukrot állított elő. Amikor Napoleonnak hírül vitték a nagy eseményt, a császár nyomban Delessert gyárába sietett és nagy örömmel tapasztalta, hogy a hír valóban bizonyult. Lelkesedésében levetette saját melléről a becsületrend keresztjét és azt a meglepett Delessert mellére akasztotta azzal a megjegyzéssel, hogy a répából előállított cukor egyik megmentője lesz Franciaországnak.

Napoleon mindent elkövetett, hogy népszerűvé tegye a répából készített cukrot, de mint minden nagy találmányt ezt is idegenkedéssel fogadták.

Az építési terveket a pénzügyi hivatalnak is be kell mutatni

Esetről-esetre adóztatják meg az építési vállalkozókat

Temesvár. Saját tud. Az ipari munkaadók szindikátusa közleményben hívta fel az építési vállalkozók figyelmét arra, milyen előírások szerint történik most a megadóztatásuk. Az építész- és kőművesvállalkozók minden általuk vállalt munkára vonatkozólag harminc napon belül, de mindenesetre a munkálatok megkezdése előtt kötelesek írásos bejelentést — deklarációt — beadni az adóhivatalnak. A bejelentést másolatban is el kell készíteni, hogy ezen igazolják a betérjesztés megtörténtét. A deklarációhoz csatolni kell a költségvetést, az építési tervek egy-egy másolatát s a másolatokat bélyeggel kell ellátni. Előbb illetokezni kell a szerződést, amely után 1.4 százalékos proporcionális adó jár.

A betérjesztett deklaráció alapján adókievetési tárgyalásra idézik meg az iparos-vállalkozót. A tárgyalásra el kell vinni az építési tervek, a költségvetés és a szerződés eredeti példányát. Minden vállalt építési munka után külön-külön történik az adó kivétele, amiből az következik, hogy az illető iparosnak ezentúl, illetve 1939 április 1-étől kezdődően nem fizetnek más formában állami egyenes adót. A vállalkozói adó kivételénél a végösszeg 9 százaléka képezi az adóalapot, az adót mintegy huszonhat százalékban állapítják meg. Az ipari szindikátus az adóztatásra nézve példát is közöl: ha a vállalt munka százezer lejt tesz ki, az adóalap kilencezer lejt lesz, amelynek körül-

Később azonban a közönség rájött, hogy a cukorrépából készített cukor éppen olyan jó, mint a cukornádból előállított cukor s azóta a cukorrépat éppen olyan nagy mennyiségben termesztik, mint a cukornádat.

A modern tudomány sem tudott eddig vegyi úton cukrot előállítani. Noha pontosan tudják a cukor vegyi összetételét, amelyben szén, hidrogén és oxigén van, azt még nem tudták megállapítani, hogy a természet milyen mennyiségben keveri ezt a három anyagot ahhoz, hogy cukrot formáljon belőlük. A vegyészek véleménye szerint a napsugárak érlelő hatása alatt a cukor széndioxydból és vízből képződik a növényekben.

A természet csodálatos laboratóriumában tehát napsugár, szél és eső állítja össze a cukrot, amelyet az emberi tudomány még nem tudott a természettől függetlenül előállítani.

A cukornád melléktermékeit is felhasználja a modern gazdasági élet. A cukornád egyik melléktermékéből ipari szeszt, takarmányt, élesztőt gyártanak. Magát a cukrot az utóbbi években a legkülönbözőbb iparágakban használják fel. A cukrot használják már dohánygyárak is, de alkalmazzák a szappangyártásnál és — mint cikkünk elején említettük — robbanóanyagok előállításánál is.

Természetesen igazi nagy szerepe a cukornak a konzerviparban, a cukrászatban és általában az egész élelmiszeriparban van.

Ez a rövid története a cukornak, amely nélkül ma már elképzelhetetlen a kultúrember élete.

belül 26 százalékkal azonos az adó.

Azok az építésszek és kőművesmesterek, akik a Patenta fixa alapján fizetnek adót, továbbra is ezt az adót fizetik, ellenben nem szerepelhetnek mint vállalkozók.

Szlovákiában ötmillió koronát zsákmányolt egy szatmármegyei betörő

Szatmár. Saját tud. Az itteni hatóságok néhány héttel ezelőtt értesítést kaptak a brassói ügyészségi fogház igazgatóságától, hogy Costiuc Mihai avasfelsőfalusi legény, aki a fogházban két éves büntetését töltötte, megszökött s minden valószínűség szerint szülőföldjét keresi fel. A felsőikarlói csendőrségnek ebben az időben feltűnt egy gyanúsan viselkedő ember, aki az országúton csomagot cipelt. Megállásra szólították fel a zavartan viselkedő alakot, aki azonban futásnak eredt s csak a csendőrök riasztó lövései után állott meg. Később kiderült, hogy Costiuc került a hatóságok kezére. A nála talált csomagból mintegy 15 ezer lejt értékű dohányárú került elő. Costiuc bevallotta, hogy Nagybanján betört Kozorus Mária üzletébe s onnan mintegy 35 ezer lejt értékű árút vitt el. Elbeszélte azt is, hogy a mai Szlovákia területén kifosztott egy bankot, ahonnan ötmillió koronát zsákmányolt. A hatóságok azonban elfogták és a bíróság háromévi fogházra ítélte. Mielőtt azonban büntetését kitöltötte volna, megszökött és Romániába jött vissza. A megrögzött bűnözőt most a törvényszék négyévi fogházra ítélte.

Szolgálatos gyógyszertárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
 Korona, Str. Clorogarin No. 1. Telefon 13-76.
 Szent István, Str. General Holban.
 Aranysas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.
 Orangyal, Str. Alexandri.
 Oroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.

Megkezdődött a
London Kötőde
 hatóságilag engedélyezett
végeladásán
 az őszi cikkek kiárusítása!

DANZIG, az ezeréves város

Az európai közvélemény feszült érdeklődéssel tekint a danzigi helyzet fejleményei elé. Mindnyájan érezzük, hogy a város sorsa a jövő eseményeivel szoros összefüggésben áll és a danzigi kérdés megoldása jelöli ki a jövő útját. A nagyközönség általánosságban csak a napisajtóból ismeri a kérdést s ezért nem lesz érdektelen ennek az ezeréves kikötővárosnak történeti fejlődését, kikötőjének szervezését, kereskedelmi s műszaki berendezkedéseit, hajó- és áruforgalmát és végül külkereskedelmi jelentőségét legalább dióhéjban ismertetni. A körülményektől függetlenül különösképpen azért is érdekel minket ez a kérdés, mert a kikötőváros már a 16-ik században élénk forgalmat bonyolított le.

Már ezer év előtti feljegyzésekből kitűnik, hogy a Visztula torkolatánál tengeri kereskedelmet folytattak. Ezek az írások Danzigot is említik. A 13-ik század eleji okmányokban pontos adatokat találunk a danzigi be- és kiviteli tengeri kereskedelemről. A nagy folyam torkolatánál fekvő Danzig aránylag gyorsan fontos kereskedelmi gócponttá fejlődött, amelyen át a kereskedelem Lengyelország és Kelet-Európa felé kereste az útát.

Mint kikötőváros, Danzig jelentős fejlődését a 14-ik század első felében és a rákövetkező évszázadban érte el, mert a tengerentúli államokkal, Dániával, Svédországgal, Flandriával, Francia-, Angol- és Spanyolországgal élénk kereskedelmi összeköttetésben állott. A 16-ik század végén a danzigi hajók már az olasz partokat is látogatták.

Danzig lakosságának lélekszáma a 17-ik században 75.000 körül volt, tehát lényegesen nagyobb, mint ugyanezen időszakban Hamburg, vagy Nürnberg városé.

A danzigi kikötő legfontosabb gazdasági területe a jelenlegi Lengyelország volt. Ettől függetlenül élénk összeköttetést tartott fenn északon Litvániával, Rigával és Revallal és a távolabb fekvő Nowgoroddal. Délre jelentős kereskedelmi összeköttetést tartott fenn Magyarországgal s Moldvával. A nyugati államokból keletre küldött áruk pontos adatait és feljegyzéseket szerint — rendszeresen Magyarországon át kerültek rendeltetési helyükre.

A kedvező gazdasági összeköttetések kifejlődésével a kikötő nagyszabású kiépítésére került a sor. Eleinte főleg fa- és fa-készítmények voltak a danzigi kikötő kiviteli cikkei. A 14-ik század végén, kedvező években, 400 ezer darab deszka, rengeteg mennyiségű viasz és szurok került a danzigi kikötő révén kivitelre. A 16-ik és 17-ik században ez a kivitel lényegesen fokozódott, úgyhogy egykor feljegyzések szerint, 1610-ben a kivitelre került áruk értéke az 1.000.000 forintot jóval meghaladta, ez az összeg abban az időben igen tekintélyes volt. Az akkor kivitelre került áruk közül meg kell említeni a rezet és ólmot. Ezekből a fémekből évente közel 10.000 mázsát vittek ki.

A gabonakivitel a 15-ik században kezdődött. A 17-ik században már 250.000 tonna hagyta el a danzigi kikötőt.

Ebben az időben a danzigi kikötő révén kivitelre került cikkek közül említésre méltó a kender, len, toll, vászon, salétrom és nyersbőr, míg jelentős behozatal volt fűszer- és gyógyárúkban, továbbá déligyümölcsben, ezeket Antwerpenből, Amszterdamból és Lisszabonból importálták.

A 18-ik század elején a behozatal meghaladta a 200.000 fontot, mert a tengerentúli só, hering, bór, cserzett bőr, posztó, üveg és papír nagymennyiségben került behozatalra.

A hajóforgalom a danzigi kikötőben az akkori időben jelentős volt, a 16-ik és 17-ik században évente átlag 500—1000 hajó futott

be, ezek közül első helyen a holland, továbbá angol és danzigi lobogók alatt.

Eme rövid történelmi áttekintésből látjuk, hogy a danzigi kikötő mint összekötő kapocs, a 15—18-ik században milyen nagy közvetítő szerepet játszott Nyugat és Kelet között, a nemzetközi kereskedelemben. Ekkor Danzig

Danzig híres Nogat-hídja, amely várszerű hidőlével műemléknek tekinthető

egyedüli jelentősebb konkurrens kikötője csak a Keleti-tengeren levő Lübeck volt.

A 18-ik század második felében nagy visszaesés áll be a danzigi kereskedelemben. Ennek oka az ország háborús fejleményekben és politikai átalakulásában keresendő. A 19-ik század elejétől kezdve Danzig Poroszországhoz tartozik és ezáltal a számos német keleti tengeri kikötő sorába került.

A nemzetközi kereskedelem súlypontja ettől az időtől kezdve az Atlanti-óceánra és kikötőire toldódik el. Ezenkívül Lengyelország felosztása, a vámsorompók és a politikai határok akadályozták a régi méretű kereskedelem kifejlődését.

Armand Calinescu miniszterelnök meglátogatta az épülő gabonarakartárakat

Bucurestiből jelentik: Armand Calinescu miniszterelnök Paul Teodorescu tábornok légügyi és tengerészeti miniszter és Constantin Mihalopol a kikötők és a vízi közlekedésügy vezérigazgatója kíséretében meglátogatta tegnap a gabonarakartárakat, amelyeket most építenek.

A miniszterelnök a hely színén akarta megismerni a munkálatok jelenlegi állását, amelyeket őfelsége a király rég kifejezett óhajának megfelelően a légügyi és tengerészeti miniszter kezdeményezésére és felügyelete alatt folytatnak.

Ezek a raktárak, amelyek a legmodernebb gépekkel vannak felszerelve a gabona standardizálására és megőrzésére, a kistermelő számára is a legjobb feltételek mellett való értékesítést teszik majd lehetővé.

A gabona standardizálásának műveletei minden raktárnál villanyművek létesítését is szükségessé teszik. Ezek a villanytelepek, amelyeket ki-

Mindazonáltal későbbben a danzigi kikötő forgalma ismét emelkedni kezdett és a világháború előtti években a keleti-tengeri kereskedelemben nagy szerepet játszott.

A világháború utáni időkben a danzigi kikötőre ismét új feladat hárult és ma más viszonyok között működik, mint a 19-ik században.

Az új helyzet (Danzig szabad városnak Lengyelországgal való összeköttetése közös vámhatárral) következtében a kikötő a lengyel tengeri kereskedelem gócpontjává vált.

A danzigi kikötő legfelsőbb irányítását az 1920. november 9-iki danzigi-lengyel konvenció értelmében egy választmány intézi, melynek tagjait egyenlő arányban a lengyel köztársaság és Danzig szabadváros delegálja. Az elnök személyének megválasztása a lengyel köztársaság és Danzig szabadváros közös megállapodása alapján történik. Ha ez nem sikerül, úgy az elnököt a Népszövetség nevezi ki, ez esetben azonban az elnök csak svájci állampolgár lehet.

A hivatalos nyelv német, lengyel és francia. A műszaki, kereskedelmi és pénzügyi irányítást külön-külön igazgatóságok intézik.

A danzigi kikötő a Visztula holt ágából képződik, mintegy 15 kilométer hosszú, a danzigi vasúti hidtól a tengerig terjed. Földrajzi fekvése rendkívül kedvező. Összekötő elsőrendű vasúti hálózatai révén, állandó fejlődése biztosítva van.

A Visztula Közép-Európa legnagyobb folyama, mintegy ezer kilométer hosszan hajózható, torkolatánál az elágazások és mesterséges csatornák valóságos hálózatot alkotnak. A víz mélysége átlagban 9—10 méter. A rakodópart területe mintegy kétfélmillió négyszög méter. A vízi rakodófelület meghaladja a két és félmillió négyszög métert. A kikötő vasúti sínhálózata 350 kilométer, az emelődaruk száma nyolcvan. A raktárépületek alapterülete 2205 ezer négyszög méter. Automatikus gabonasilosok 160.000 tonna befogadóképességűek. Tankberendezések ásványolaj és melasz részére 100.000 tonna ür tartalmaznak.

A kikötőnek négy hajógyára és kilenc darab 8000 tonna teherbíróképességű uszódokkjája van. Az itt felsorolt számszerű adatokból kitűnik, milyen nagyszabású a kikötő berendezése.

A kikötő forgalmáról rendelkezésre álló adatok alapján láthatjuk, hogy az 1922. évben a forgalom az 1913. évhez viszonyítva, 54 százalékkal emelkedett. Sőt az 1928-as rekordévben a forgalom 337 százalékkal, tehát több mint négyszeresére emelkedett az 1913-as háború előtti évhez viszonyítva.

Ilyen forgalmi eredményt a világháború befejezését követő években más európai kikötő nem tud felmutatni. D. L.

zárólag román mérnökök tervei szerint építenek igen kedvező áron fogják villany-illuminációhoz jutatni a környék falvait, valamint a közeli kis iparüzemeket is.

A miniszterelnök meglátogatta a folyamatban lévő építkezéseket és megelégedésének adott kifejezést az építkezések gyors menete fölött, amelyek hivatottak arra, hogy rövidesen 22 ezer tonna gabona elraktározására nyújtsanak lehetőséget.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora :

CORSO: A MAHARADZSA.
APOLLÓ: LESZALL AZ ÉJ.
DORIAN: CSALÁDI HÁBOMSZÜG.

„Mona Lisa“ festője 450 év előtt találta fel a modern harciszekereket

A ki ösmeri Leonardo da Vinci nevét, említé-
sére bizonyára a Mona Lisa titokzatos mo-
solyára gondol, vagy az Utolsó vacsora hatal-
mas festményére, amely a S. Maria della Gra-
zia domonkosrendi kolostor ebédlőtermét dí-
szíti. Da valószínűleg észbe sem jut, hogy a
kivételesen nagy művészt éppúgy érdekelték a
hadigépek, mint a festmények és szobrok s a
természettudományokban, a csillagászatban
ugyanolyan otthonos volt, mint a színperspek-
tívában és az anatómiában, amely tudományok
tudvalevőleg a piktori művészet alapjait ké-
pezik.

A harciszekerek kérdése általában élénken
foglalkoztatta az elmúlt idők embereit. Vala-
mikor, a huszíták idején a lovasságot pótolta,
majd a harciszekerekre két oldalt és a szekér

rúdjánál éles kaszákat szereltek fel és ezekkel
borzalmas pusztítást végeztek az ellenséges
gyalogságban. De mindez csak kísérletezés volt
s a modern tank őse, a páncélos harciszekér
csak a XV. században kezdett „tért hódítani.”
Ekkor szekérváratokat építettek s így állták út-
ját az ellenségnek, majd pedig páncélozott sze-
kerek védelme alatt tört előre a gyalogság és
lovasság; sőt, amint azt Leonardo da Vinci
Lodovico Sforza il Moro-hoz írott levelében ol-
vassuk, a nagy festőművész „legyőzhetetlen
hidakat és harciszekereket” készített és ajánlott
Sforza hercegnek, Milano kényurának.

Ebben az igen érdekes levelében Leonardo
da Vinci minden szerénység nélkül, dicsérte
találmányait, mint jó „hadseregszállítóhoz” il-
lett és a következőket írta:

A művészt háttérbe tolt a feltaláló

„Kegyelmes Uram! Miután immár eléggé
megismerkedtem mindazoknak a készítményei-
vel, akik a hadiszerszámok előállítására terén me-
tereknek vallják magukat és azt tapasztaltam,
hogy a nevezett szerszámok szerkezete és műkö-
désük módja semmiben sem tér el az általában
használatos szerszámokétól, arra fogok töre-
kedni — anélkül, hogy bárkit is ócsárolnék —
hogy Kegyelmeségednek feltárjam és egyúttal
főljajám mindazokat a dolgokat, amelyeket
alább röviden felsorolok és amelyek Kegyelmes-
séged tetszése szerint adandó alkalommal föl-
használhatók:

1. Igen könnyű, erős és rendkívül könnyen
szállítható hidakat készítek, amelyekkel ülcözni
lehet az ellenséget, vagy akár visszavonulni is
előle és más, tűzben és csatában biztos és meg-
támadhatatlan hidakat, amelyek könnyen össze-
állíthatók és szétszedhetők. El tudom égetni és
pusztítani az ellenség hídjait is.

2. Tudom, hogyan lehet valamely hely ostrom-
má nál az árkokból a vizet levezetni és ezenféle
hidakat, pallókat, hágcsókat és az ostromhoz
szükséges egyéb szerszámokat készíteni.

3. Továbbá, ha a part magasságánál, az el-
helyezésnél fogva valamely helyet nem lehetne
bombázással megostromolni, ismerem olyan eljá-
rást, amellyel romba lehet dönteni bármely
sziklavárat, vagy más erősséget, még ha sziklán
épült is.

4. Készítek ostromágyúkat, amelyek igen ké-
nyelmesen és könnyen hordhatók. Mintegy ziva-
tar módjára apró köveket lehet velük hajítani
és füstjükkel megrémítvén az ellen-

séget, nagy kárt és zavart okoznak
soraiban.

5. Továbbá ismerem aknákat és titkos, teker-
vényes folyosókat, amelyeket minden zaj nélkül
a kijelölt pontra lehet vezetni, még akkor is, ha
árkok, vagy folyók alatt kellene elhaladniuk.

6. Készítek azonkívül fedett, biz-
tos, sőt megtámadhatatlan szekere-

ket, amelyek útegeikkel behatolva
az ellenség soraiba, a katonák mé-
ly nagy tömegét is szétzúzzák. Ezel
mögött a szekerek mögött a gyalog-
ság teljesen sértetlenül és mindei
akadály nélkül haladhat.

7. Ha szükséges, készítek ostromágyúkat, mo-
zsárgyúkat és tábori útegeket is, a legszebi
és legalkalmasabb formában, az is
mertektől eltérő módon.

8. Ahol a bombákat nem lehet használni
szerkesztek hajtógépeket, faltörőket és egyéb
csudálatos hatású és egészen ismeretlen készü-
leket.”

Ezeket írta Leonardo da Vinci Lodovico
Sforza il Moro hercegnek s e hadigépek kivi-
telezésére csak azért nem került sor, mert a
milanói hercegségből Lodovico Sforza il Moro
sok cselszövényeért elűzetett s akkor Leonardo
da Vinci is elköltözött Milanóból. De a lángeszű
festőművész találmányait idők folyamán to-
vább fejlesztették és tökéletesítették, főleg a
németek és az angolok.

A modern tank az angolok találmanya és
a világháború idején lepték meg vele az em-
beriséget. Először a Somme melletti harcok-
ban használták az angolok, olyan eredménnyel,
hogy az arrasi csatában hetvenkét tankot vo-
multattak fel, 1917-ben pedig már 300 angol
tank állt a németekkel szemben.

A harcikocsik ma a repülőgépek mellett a
legfontosabb szerepet töltik be háború esetén.
A spanyolországi és a japán-kínai háborúban
jelentős feladatokat oldottak meg. Adja Isten,
hogy ne legyen új világháború s a tankok,
mint ócskavasztömegek, fejezzék be pályafutá-
sukat.

Orosz tank — a mongol határon.

Asszony az ablakban

Írta: Dallos Sándor

Csak egy kép az egész, egy villanás. Egy bér-
házban keresem egy ismerősömet, át kell mennem
az udvaron, hogy a házmesternél kérdezősködjem
s ott látom ezt: az egyik földszinti ablakban egy
asszony ül és varr. Az asszony lehet olyan negyven-
negyvenkét éves, arcáról, formájáról, az egész ház
jellegéből valami kistszűzlelő feleségének nézem,
öszülő szöke, egy kicsit kövérkés, fakó pongyola
rajta és varr. Egy férfinget foltoz s keze a tüvel
ritmikusán jár föl-alá.

Olyan ez, mint valami szomorú, monoton meló-
dia.

Mint mikor a bogár sír, mikor a pókhálóban
elakadt. Ziiiiii...

Nincs kezdete és nincs vége, zümmögés, sírá-
hang, monoton és fantáziátlan házbán: egy asszony
varr.

Az udvar csendes, nyárdélutáni fülledtség so-
rult meg benne, seholy senki, csak az az asszony az
ablakban, s mint valami kísértetek, az unalom és a
mozdulatlanság kísértetei: a szagok. Kihűlt ebédek
szaga. Hagymáé. Mosogatóléé. A pincéből nyirkos
penész-szag tör fel, ez olyan, mint valami lomha,
szürke, gubbasztó madár. A kapualjnak külön szaga
van: fanyar, meszes, salétrom árad belőle és nyi-
rós. A nap ferdén süt be az udvarba s a fényben

macskák alusznak. Kövérek. A szegényegyedben
mind meghízott a macskák. Ugyan mitől? Lehet,
hogy sok a patkány és az egér, azokat eszik. Ezt
gondolom. Az emeletek ablakai vakon és fáradtan
néznek. Kik lakhatnak mögöttük? Kispénzű, fá-
radt, robotos emberek. Jaj! Rabok, szolgálk, aláza-
toskodók, fénytelenek, jövőtlenek.

Az asszony ott ül és varr; a forró délutánban
foltozza az ura ingét.

Hány éves feleség lehet?

Talán húsz.

S mi lehetett leánykorában?

Talán hivatalnoknő, talán háziasszony, aki nagy
erőlködésekkel csináltatott egy-egy báli ruhát, leány-
álmok e fő-fő befektetését, hogy megkívánják, meg-
kérjék, asszony legyen. Bizonyára szeretett volna
megszeretni valakit, megélni egy nagy élményt,
húsz olvasott regényeket, olcsókat, könnyűket, bold-
ogságosakat szerelemről. Sikerült neki? Nem hi-
szem. Nem vihette tovább annál, hogy valakire ezt
gondolta: ezzel meg lehet élni. Csinos. Van 5000 lei
fizetése. Harmincöt év után nyugdíjat kap. Idéig
juthatott el, ebbe beletelt huszonöt esztendő és
már nem lehetett a nagy élményre várni tovább.
Férjhezment. Gyermekai születtek, mint ahogy az
épületben téglá kerül téglára, mint ahogy a leg-
több gyermek megszületik. Egy? Kettő? Három?
Mint ahogy a homokórában pereg a homok. Egy-
hangúan és szüntelenül.

Az asszony ül és varr és nézem. Valamikor,

azt hiszem, szép is lehetett. Nem különleges, csak
olyan egyszerű, fehér és fiatal és csöndes és szöke.
Ami maradt belőle, az sivatag. Csak hús, semmi
más. Sajnálom vagy borzongok? Valami inger tá-
mad bennem, hogy elkezdjek kiabálni itt távoli
városneveket. Párizs! De nem is ezt, távolabbakat.
Singapore! Kalkutta! Bombay! Assuan! Lima! San-
francisco! Hollywood! Melyik névre üti fel a fejét?
Melyik névre visszhangzana és rezzene meg? Ta-
lán csak az utolsó. Azt a filmekről ismeri, ha-
vonta kétszer talán moziba megy), vagy egészen-
dős színházi lapokból. Azokat a fodrásznőtől kapja
kölesön, akinek a szomszédban van üzlete, aki ott
lakott a házban s kit magánérinthetésekből ismer.

Ott ül és varr. Inget foltoz. Az az érzésem,
húsz éve ezt teszi folyton. Hogy húsz éve ki se ke-
rült az ing a kezéből. Hogy nem is ember, csak az
unalomnak és az állandóságunk valami mozgó
szobra, de csak a keze tud mozogni, testének többi
része merev. Most egy pillanatra rám néz. Kék
szeme van, vízenyős-kék, szomorú szeme. Milyen
szomorú! Nem éhes, nem elvágyakozó, csak tompa
és szomorú.

Ez csak egy másodperc tizedrésze — talán
nem is látott — aztán visszahajol az ing fölé és
varr tovább.

Egy asszony az ablakban.

Vajjon ha az ablak az ötödik emeleten lenne,
kivetné rajta magát?

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postafatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Sajtóhibák

Az újságírás krónikájában külön fejezet foglalkozik a sajtóhibákkal. Az újságsínálás mesteriségének gyors üteme, izgatott atmoszférája okozza, hogy a nyomtatott betűnek ezeket a veszedelmes elősdiét a legnagyobb gondallal és körültekintő munkával sem sikerül tökéletesen kiirtani. A gyakorlat azt mutatja, hogy a sajtóhibák ördöge talán kevésbé kártékony és veszedelmes akkor, ha értelmetlen betűhibák csúsznak bele a nyomtatásba, de annál gonoszabb és pusztítóbb munkát végez, ha a fatális véletlen következtében valamelyes fonák, hamis, sőt olykor otromba és drasztikus értelmet ad a szövegnek. Ilyenkor a legkomolyabb közlemény is könnyen neveltségessé válik, de ezekből a hibákból születnek azok a neveltségessé sajtóelcsek is, melyek a leglaposabb, legsilányabb újságokat is „országos hírvé” avathatják. Minden napilap számára komoly gondot, felelősségteljes nagy munkát jelent ezeknek az értelmetlen és gonosz sajtóhibáknak a kiirtása s mégis elkerülhetetlen, hogy ne tolokodjanak bele a nyomtatott sorokba. A felületes olvasónak gyakran könnyebben szemet szúrnak, mint a nyomdai korrektornak, aki vastag pápaszemén keresztül szemidegeinek a szédültség való megerősítésével gyomlálhatja őket. Szeme előtt táncolnak a betűk, összefutnak az újsághasábok szürke sorai s az intenzív és megerősítő figyelemnek elég egy pillanatra kikapcsolódnia, hogy becsusszon a végzetes sajtóhiba. Mint a sajtóhibák legjellemzőbb s egyben legneveltségesebb eseteit jegyzi fel az újságírás krónikája az alábbiakat:

Egy színi kritikus ezt írta egyszer a lapjának: „A szintársulat hős szerelme, Bánfalvi mindig tuloz.”

És másnap ez jelent meg az újságban: „A kintársulat bős szerelme Bánfalvi, mindig tulok.”

Egy másik színi kritikában fordult elő az alábbi kitétel:

„Az elegáns és jómegjelenésű primadonna szemtelenül énekel”. — Mondanunk se kell: ahelyett, hogy szemtelenül.

Az sem egészen utolsó, amit egyik erdélyi lap folytatásos regényében olvastunk:

„Géza kimerülve dőlt agyára és édesdeden elszunyadt” — ehelyett agyára.

Egy másik napilap kegyesrendi rendőrfőnöknek tette meg a rendfőnököt.

De van egy lapársunk, amely az állami osztályorszájáték legutóbbi húzása alkalmával színes cikkben számolt be arról, hogy a város egy közismert, tisztes polgára két millió leit nyert. A hangulatos riport végét így tette csúffá a sajtóhiba ördöge:

„És most két millió lei üti a sorsjátékos marhát.”

De feljegyzi az újságírás krónikája azt a csúfosan sikerült helyreigazítást is, amely így jelent meg egyik fővárosi napilapban:

„Lapunk tegnapi számának egyik közleményébe sajnálatos sajtóhiba csúszott.”

Mindez természetesen nem menti azt a kellemetlen és sajnálatos nyomdai hibát, amely a mi lapunk tegnapi számában egy egyébként kellemes feltűnést keltő házassági hírből tolokodott. Nagy örömmel adtuk hírt arról, hogy egy köztisztviselőben álló főgimnáziumi igazgató leányát oltár elé vezette az ismertnevű, fiatal közíró. A közleményben a nászmise szó első betűjét eléggé nem sajnálható elnézésből „gy”-vel cserélte fel a nyomdai szedő. A hiba elkerülte a korrektor figyelmét is s így a közleményben merőben ellentétes értelmű szó szerepelt.

Amikor a fiatal pártól és az érdekeltektől a nyomda nevében is bocsánatot kérünk, biztosra vesszük, hogy a közlemény bosszantóan ellentétes értelmű része az örömtörts leghalványabb árnyékát sem vetette boldogságukra.

Géhl Ottmár — pankotai főesperes. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök Géhl Ottmár nemetsági plébánost pankotai főesperessé nevezte ki. Karl József újszant-annai plébános, az eddigi pankotai főesperes ugyanis egészségi okokra hivatkozva, lemondott tisztségéről, amelyet annyi körültekintéssel és értékes munkával töltött be. Géhl Ottmár, az új pankotai főesperes, a temesvári egyházmegye papság értékes tagja. Kiválóan művelt, sokoldalú és közbecsülésnek örvendő egyházi férfiú, aki az egyházmegye különböző plébániáin negyvenhét év óta tevékenykedett. Nemetságon tíz év óta plébános. A főesperesi kinevezés mindenképpen méltó embert ért, aki hetven éves kora ellenére is buzgó módon tevékenykedik és ritka értékű egyéniség.

EGYHÁZI KINEVEZÉSEK ÉS ÁTHELYEZÉSEK. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök Kollmer János újmisést Szakálházára, Egghi János Temesságra és Keller Antal Billédre osztotta be káplánoknak. Áthelyezték a következő káplánokat: Zens Adámot Billédre Ujpecsre, Balogh Istvánt Gátaljáról Pécskára, Boldis Józsefet Pécskáról Gátaljára és Tóth Istvánt Szakálházáról Vingára.

Kolozsvári repülőkapitány halálos autóbalesete. Bucurestiből jelentik: Sulyos kimeneteli autószerencsétlenség történt tegnap Ilfov megyében, amelynek áldozatául esett Ivanovicj Laurentiu kolozsvári repülőkapitány és egy 7 esztendőes kislány. A kapitány foglalt helyet a gépkocsi volánjánál, amikor Sanateni község közelében, a 124-es kilométerjelző közelében, több parasztszeker került eléjük. Az egyik szeker hátamögül hirtelen előkerült Andrei D. Stefan 7 éves kislány, aki át akart vágni az országúton. A nagy sebességgel haladó gépkocsit a kapitány nem tudta lefékezni és az letaposta a szerencsétlen kislányt, aki azonnal szörnyethalt. A kapitány elvesztette uralmát a volán fölött és az irányítvesztett gépkocsi lefordult az uttatról, ahol teljesen összezúzódott. A roncsok közül huzzták ki a súlyosan megebesült kapitányt. Sérülései olyan súlyosak voltak, hogy még kórházba szállítása előtt meghalt. A gépkocsi többi utasai közül csak Roianu főhadnagy sebesült meg könnyebben.

SZERENCSETLENSÉGET OKOZOTT A FELROBBANT GÁZTÖMLŐ. Kolozsvárról jelentik: Szombat délután 3 órakor borzalmas szerencsétlenség történt az „Unirea” olaj- és benzinelosztó cég Lunga-ut 1. szám alatt lévő telepén. Schrapel Gusztáv gázvezetékszerelő két társával, Lengyel Pál és Szabadi Péter munkásokkal egy gáztömlő forrasztásán dolgozott. A tulságosan felhevített tömlő vasfala megrepedt, majd hatalmas robaj közepette felrobbant. A robbanás ereje és a szertörőpenő vasrészek Schrapel Gusztávot azonnal megölték. Lengyel Pál jobbkeze széttroncsolódott, míg Szabadi Péter sértetlenül menekült ki a szerencsétlenségből. Az áldozat holttestét beszállították a bonctani intézetbe. A rendőrség megindította a vizsgálatot a felelősség kérdésének megállapítására.

Az Immaculata-intézetben szeptember 1-től kezdődnek a beiratások ugy az óvodában, mint az elemiben, gimnáziumban és óvónőképzőben. (Az óvónőképzőben az új tanévben V., VI., VII. és VIII.) osztály lesz.) Az elemi I-es osztályba iratkozók részére állami anyakönyvi értesítés és keresztelési igazolvány szükséges. A 7. évet be nem töltött gyermekek beírása 1-én történik. A gimnáziumban a javítóvizsga 2-án lesz, a képzőben 6-án jelentkezzenek. Az előadás 18-án kezdődik, 17-én Veni Sancte, a bennlakó növendékek 16-án érkezzenek.

Bolivia elnöke, aki — mint ismeretes — öngyilkos lett és meghalt.

Időjárás

A bucuresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Felhősebb idő, néhány helyen záporosó, a hőmérséklet alig változik.

Zürichi zárlat. Párizs 10.90, London 19.10, Newyork 445. Brüsszel 75.15, Milánó 23, Amsterdám 237.50.

GYERMEKHÜDESES MEGBETEGEDES TÖRTÉNT KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról jelentik: A város főorvosi hivatalához érkezett hivatalos bejelentés szerint pénteken Masinistilor-tuca 4. szám alatti lakásán gyermekparalízisben megbetegedett Calugareanu Roman 7 éves fiúcska. A beteg gyermeket kórházba szállították és lakásukat fertőtlenítették. Mint-hogy a megye területén az utóbbi hetekben még három-négy gyermekparalízisben megbetegedés történt, az orvosi hivatal fokozott óvatosságra hívja fel a szülőket és inti őket, hogy gyermekeiket ne vigyék olyan helyekre, ahol nagyobb tömeg jelenik meg és a fertőzés veszélyének vannak kitéve. A gyerekek torkát naponta többször öblögtessék, orrukat fertőtlenítsék és ha gyanus tüneteket vesznek észre, azonnal forduljanak orvoshoz, hogy a veszedelmes és még mindig gyógyíthatatlan betegségtől gyermekeiket megmenthessék. A betegség lefolyása ugyan nem súlyos, de utána a beteg örökéletére béna marad.

Bérmozgalom egy szatmári nagyzemné. Saját tudósítónktól. A láposbányai francia aranybánya munkásai emlékiratot juttattak el az igazgatósághoz. Az emlékiratban kifejtik, hogy az élelmiszerek és elsőrendű közszükségleti cikkek ára az utóbbi időben olyan jelentős százalékkal emelkedett, hogy a fizetések megjavítását tovább már nem nélkülözhetik. Ugyanakkor kérik az igazgatóságot arra is, hogy a munkásság jogainak pontos megállapítása végett későn az alkalmazottakkal kollektívszerződést. Az igazgatóság jóindulattal vette át a munkásság emlékiratát és megígérte, hogy a lehetőség szerint az abba foglalt kéréseket teljesíteni fogja.

AUTÓSZERENCSETLENSÉG KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról jelentik: Tegnap délután 1 órakor súlyos szerencsétlenség történt az Avram Iancu-utcában. A 36-os rendszámú gyulafehérvári magánkocsi, amelyet Jánosi Jakab sofőr vezetett, a 18-as számú ház előtt elgázolta Madac Vasile közlegényt, egy helybeli magasrangú katonatiszt tisztiszolgáját. A gépkocsi nagy sebességgel haladt az egyik közeli garázs felé. A sofőr alig észkelte a sebességet kanyarodott be a garázs kapujában, ahol váratlanul szembetalálta magát Madac Vasileval. A szerencsétlen katonának már nem volt ideje félreugrania, a kerekek alá került, melyek jobblábát és jobbkarját teljesen széttroncsolták. A súlyos sérüléseket szenvedett közlegényt a helyszínrre kihívott mentők első segélynyújtás után beszállították a katonai kórházba. A gázoló sofőr ellen megindult az eljárás.

Agyonütötte a mezdőrt, hogy ne birságollják meg. Temesvár. Saját tud. Zsidovinban Sest Constantin odaváló lakos a községi legelőre terelte juhait. Mivel arra a területre legeltetési tilalmat mondottak ki, Oganaci Nicolae mezdőrfelzólította Sest Constantint, kövesse a község-házára, hogy birságollási jegyzőkönyvet vegyenek fel. Sest a kutyáit uszította a mezdőrrre, s amikor azok azt alaposan őszemarták, jómaga is odasietett és furkósbotjával fejbavágtá. A mezdőrt csak nagynehezen tudott menekülni, de futás közben elvágódott. Sest ott termett s a földön fekvő embert addig verte agyba-föbe, míg az meghalt. A gyilkost beszállították az oravica ügyészségre.

Temetés. Schüller Antal nyug. vármegyei közigazgatási irattárnok, 62 éves korában meghalt. Temetése aszerdán délután 5 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi.)

ÖTMILLIÓ LEI GYÜMÖLCSVÁSÁRLÁSOKRA. Nagybánya. Saját tud. A bányavidéki gyümölcsstermelők körében nagy örömet keltett, hogy a szövetséget kebelében Agrifruct néven gyümölcserőltető és exportáló vállalat alakult. A vállalatot dr. Racolti Filip Alexandru polgármester kezdeményezésére, a termelők fokozottabb támogatása érdekében teremelték meg. Az állam a vállalat részére ötmillió leit utalt ki a szövetségeti központ pénztárából. A pénzen megkezdik a gyümölcsvásárlásokat.

Józseffalváért

*

Augusztus 26-iki számunkban lenyugtázott marosludasi 4744 lei és egestői 971 leies gyűjtés részletezése:

A marosludasi (Torda megye) Római Katolikus plébánia:

Szabó János plébános gyűjtése:

Dr Jovian Jenő	100
Nagy Irén	100
Gáll Zoltán	200
Szabó János	100
Turós Gyula	50
Alesz Antal	100
Özv. Mik Sándorné	50
Magyar Balázs	10
N. N.	50
Obvéger Emil	50
N. N.	10
Allesz Ferenc	50
Allesz Béla	20
Özv. Szabó Balázné	100
Tóth Ferenc	20
Özv. Nagy Balázné	20
Simon János	20
Geisz	10
Keresdi	10
Turi János	10
Glück kereskedő	10
Brumbaum	10
Szabó István	30
Fekete Béla	20
Farkas László	20
Heller és Farkas	60
Berkovits	30
Hrubecz Vendel	200
Klein László	50
Szász László	20
Deutsch Béla	100
Nikita Auguszta	15
N. N.	25
Krausz Zoltán	50
Csiszér Béla	50
Stein	20
Burges	20
Gogolák János	500
Illyésné	10
Pintér	20
Dr. Kiliényi	20
N. N.	10
Hindigáné	20
Salamon	20
Dr. Ruzs Valér	100
Allesz Rudolf	100
Keresztes Antal harangozó	100
Pop Joan	12
Vetési Ábel	50
Gyarmati	50
Berta Nicolai	30
Kencse Gergely	100
M. S.	20
Tamás	10
Maxim Lászlóné	50
Vincze	40
Hirech Samu	50
Suciu Filote	15
Voda József	20
Szombati Lajos	40
Antal Béláné	20
Szabó András	50
Hágó Vaszi	20
Lelkes Józsefné	20
Kasler György	20
Keresztes Juszitina	25
Keresztes Ádám	10
Zemáné	20
Csernik András	3
Tálas Pál	50
Özv. Tálas Istvánné	40
Szabó Istvánné	10
Virág József	4
Boboja	10
Barács Mihály	50
Berze N. Sándor	20
Biró Bálint	50
Kasler Albert	100
Takács Ferenc	100
Keresztes Balázs	5
Keresztes Juszitina	25
Takács Juliska	50
Kock György	20
Kasler József	100
Varga Istvánné	40
Foraj Gáspár	25
Varga Józsefné	25
Csernik Péter	20
Csernik János	50
Berze Miklós	20
Csobot András	40
László Mária	25
Pál Ferenc	60
Becze Gáspár	20
Becze József	50
Zeok István	100
Csobot István	50
Pál István	50
Özv. Hanzelikné	20

Dániel Albertné	20
Szabó József	10
Kasler Imre	100

Egestő (Kisküküllő megye) római katolikus hívek adománya:

4 lei: László Albert	4
5 lei: Farkas János, Csiszér Sándor, özv. Molnár Györgyné, Konrád Károly, Sándor Antal	25
8 lei: Özv. Benczédi Mihályné	8
10 lei: Farkas Albert, Farkas István, Gáspár Celesztia, Kabai István, Lába György, Nagy József, özv. Pünkösdi Istvánné, özv. Szabó Jánosné	80
12 lei: Özv. Barabás Mihályné	12
13 lei: Máté Istvánné, özv. Molnár Mihályné, Soós Imre	39

15 lei: Gábor Demeterné	15
20 lei: Barabás Károly, Farkas Károly, László Géza, László Gyula, László Károly, Nagy Domokos, Soós Ferencné, id. Szabó Albert, ifj. Szabó Albert, Szabó József	200
26 lei: Asztalos Ferenc, Asztalos Károly, Borsos Károly, Balázné Szabó Róza, Asztalos Istvánné, Farkas Józsefné, Mátyásné Soós Marcella, Orbán József, Róza Albert, László János, özv. László Károlyné, Molnár Józsefné, Szővérfi Dánielné, id. Soós Károly, Soós Albert	390
46 lei: Molnár Istvánné	46
52 lei: Asztalos János	52
100 lei: Balási Endre lelkész	100

Természetbeni adományok Egestőről:

1 db kendő: Asztalos Józsefné, Kadár Istvánné, Szűz Jánosné, özv. Szatmári Mihályné, Balázné Szabó Róza és Sándor Istvánné

SPORT

Befejeződtek a főiskolai világbajnokságok küzdelmei

Sorozatos német győzelmek az utolsó napon

Bécsből jelentik: A diákvilágbajnokságok küzdelmei az atlétikai versenyekkel befejeződtek és ugyanakkor megtartották a stadionban a záróünnepségeket is.

Ugyanúgy, mint a megnyitás, ez is felvonulással kezdődött. A résztvevő nemzetek zászlók és táblák mögött vonultak fel, most azonban a többi zászló mögé alig jutott már versenyző, csak a magyar, német és olasz csapat vonult fel. A svédek még tegnap felsőbb utasításra hazautaztak.

Először a két váltófutást tartották meg, aztán az 1500 méteres síkfutás, majd a német főiskolák férfiak és lányok tornabemutatója következett. Eredményhirdetés után megtartották a tömegváltót, ez újra német győzelmet hozott.

A budapesti Testnevelési Főiskola bemutatója volt a következő műsorszám. A TF óriási sikert aratott. Kétségteljesen ez volt a nap fénypontja. Utána hosszú záróbeszéd következett, majd az eredeti tervtől eltérően nem a Belvedere-ben, hanem a helyszínén osztották ki a díjakat.

Az utolsó nap versenyei a következők:

- 4×100 m.: 1. Németország 41.8. 2. Olaszország. 3. Magyarország.
4×400 m.: 1. Németország 3:15.8. 2. Olaszország. 3. Magyarország.
1500 m.: 1. Dessecker (német) 3 p. 57 mp.
2. Rátonyi (magyar). 3. Harsányi (magyar). 4. Aradi (magyar).
10×200 m.: 1. Németország 3 p. 38.3 mp.
2. Olaszország. 3. Magyarország.

Gábor nyerte a magyar nemzetközi teniszbajnokságot

Otszettes hatalmas küzdelemben legyőzte a svéd von Crammot

Budapestről jelentik: Hétfőn délután játszották le a magyar nemzetközi teniszbajnokság utolsó számainak döntőit, melyeknek meglepetése az, hogy a férfi egyes döntőjében Gábor 1:6, 1:6, 6:1, 6:2, 6:2 arányban legyőzte a világ legjobb amatőrijátékosának tartott svéd Von Crammot. Harmadik helyen Asbóth és Szigeti végeztek.

A vegyespáros döntőjében az Asbóth—Körmöczy-pár 6:1, 6:4 arányban győzött a Gábor—Käppel együttes ellen.

A női páros döntőjében a Somogyi—Körmöczy-pár 6:3, 3:6, 6:4 arányban győzött a Bárd—Paksyné kettős ellen.

Európa evezős bajnokságait, amelyet Amsterdamban kellett volna megtartani, a bizonytalan politikai helyzet miatt elhalasztották.

Litvánia labdarúgó csapata Revalban 1:0 (0:0) arányban győzte le Észtország válogatott csapatát.

Új 10.000 méteres magyar síkfutó rekord. Budapestről jelentik: A BSZKRT válogató atlétikai versenyének jobb eredményei a következők: Súlylökés: 1. Darányi dr 14.93 méter. 800 m: 1. Hircs 1 perc 56,8 mp. Diezkozvetés: 1. Kulitz 47.70 méter. 200 m: 1. Gyenes 22.2 mp. 400 méteres gát: 1. Margó dr 56.7 mp. 10.000 m: 1. Sziágyi 30 perc 49.2 mp. magyar rekord! 2. Kelen 30 perc 49.8 mp. Kalapácsvetés: 1. Kemény 46.56 méter.

Cseh-morva védnökség-Jugoszlávia 7:3 (3:1)

Prágából jelentik: 14 ezer főnyi közönség jelenlétében játszották le a nemzetközi labdarúgó mérkőzést. A hazai együttes jó játékkal fölünyes győzelmet aratott. A két együttes így állt fel:

Cseh-morva védnökség: Vechet — Burger, Daucik — Kostyalek, Boucek, Ciulic — Riha, Bican, Ludl, Kopecky, Vytlačil.

Jugoszlávia: Spasics — Pojega, Dubac — Manola, Draghicevics, Lehner — Glisovics, Vuidinovic, Matosics II., Petrovics, Perlics.

ÚJ 3×100 MÉTERES VEGYES USZÓ VÁLTÓ VILÁGREKORD. Tokióból jelentik: A tegnapi nagyszabású uszóversenyen a japán uszók pompás eredményeket értek el. A Koima, Arai és Hamuro összetételű 3×100 méteres vegyes váltó 3 p. 16.8 mp.-vel új világrekordot állított fel. A 100 méteres hátúszásban Koima győzött 1 p. 07.8 mp.-vel, a 100 m. mellúszást Hamuro nyerte 1 p. 11.6 mp.-vel, a 100 méteres gyorsúszásban pedig Arai 57.4 mp.-es nagyszerrű idővel győzött.

TURISZTIKA

A Sasok Turista Egyesülete vasárnap, szeptember 3-án reggel 4 órai indulással Biharfüredre rendez kirándulást. Az utat a Jadvölgyén iparvasúttal teszik meg. Gyaloglás nincs. Amarra vállalkozók a Biharfüreden való tartózkodás alatt megtekintik a Szerenád vizezt és felkeresik a Custura-kilátót, valamint a Poieni csúcsot. Részvételi díj 140 és 125 lei. Jelentkezések az egyesület helyiségében, Str. dr. Lazar Aurel 14. Mocsáry irógépüzlete, Bulv. Regele Ferdinand és Gyenge ékszerész és órásüzlet, Strada Alexandri.

Egy magyar képviselő egyheti munkája a fővárosban

Dr Soós István nyilatkozik a különböző miniszteriumokban történt eljárásairól

Nagyvárad. Saját tud. A parlament magyar csoportjának tagjai a helyes munkamegosztás szempontjából úgy állapodtak meg egymással, hogy felváltva inspekción szolgálatot tartanak a fővárosban. Egy-egy ilyen inspekción egy hétig tart az ez alatt a soros képviselő köteles eljárni az időközben beérkezett panaszok és más ügyek érdekében.

Az elmúlt héten dr Soós István szomszagtartománybeli képviselő volt inspekción, aki most érkezett haza a fővárosból Nagyváradra. Ebből az alkalomból megkérdeztük dr Soós István képviselőt, hogy ismertesse azokat az ügyeket, amelyekben eljár.

— Bucuresti tartózkodásom alatt úgy általános érdekű, mint egyes magyar testvéreink jogos személyi ügyében jártam el — kezdte nyilatkozatát dr Soós István.

Két ízben voltam Silviu Dragomir kisebbségi miniszternél, ahol mindenekelőtt az állampolgársági törvénnyel kapcsolatos intézkedéseket ismerttettem és sürgettem azon előterjesztés elintézését, amit Bánffy Miklós elnök úr az elmúlt héten már sikeresen letárgyalt. Nevezetesen az állampolgársági törvény módosítása alkalmával 3 hónapos határidőt adtak azoknak jelentkezésére, akik eddig még nem kérték az állampolgárságot. A törvény azt mondja, hogy bármilyen indokból maradt valaki ki, most kérheti felvételét a névjegyzékbe. Ezzel szemben az igazságügyminiszteri rendelkezés ki vette azokat, akik már 1924-ben fellebbezést adtak be és ezzel el lettek utasítva. Ez azonban ellentétben van a törvénnyel, mert a most megjelent törvény nem kívánja, hogy a távollétet igazolja az illető, viszont az 1924-es törvény éppen ezt kívánta és emiatt utasították el a legtöbb fellebbező kérését, mert nem tudta igazolni, hogy az akkori összefirás idejében távollévő volt. Most módosítják tehát a rendelkezést és valószínűleg a napokban egy egyszerű törvény jelenik meg és megadják a jelentkezési lehetőséget azoknak is, akiket már egyszer a fellebbezés folyamán elutasítottak. Ezzel magint igen sokan kerülnek bele az állampolgársági listába. Interveniáltam a postavezérgazgatóság azon rendelete ügyében, hogy nem román nyelvű címzések után 2 lei pótdíjat szednek. A miniszter megígérte, hogy erélyesen interveniálni fog illetékes helyen.

A nyelvviszsgán elbukott kisebbségi tisztviselők ügyében kértem a minisztert, hogy a legsürgősebben rendezze ezeket az ügyet. Állítólag 2000 olyan tisztviselő van, akiknek az ügye még rendezetlen. A miniszter kijelentette, hogy ezeknek az ügye az ősszel megoldásra fog kerülni, minthogy addig az adatgyűjtés be lesz fejezve és meg lesz a módja az intézkedésnek. Ezzel kapcsolatban ismételtén kértem a nyugdíjak kiutalását azok számára, akik állampolgársági bizonyítvány hiányában 10 hónap óta nem kapnak nyugdíjat. Erre is rövidesen sor kerül.

Végül több kisebbségi magyar embernek egyéni jogsérelmét terjesztettem elő, akiknek az ügyében a kisebbségi miniszter interveniálni fog az illetékes szakminisztereknél.

Eljártam azonkívül Băran belügyi alminiszternél és mindenekelőtt felhozta a határszéli magyar tisztviselők ügyét, akikre vonatkozólag kértem, hogy hasson oda, hogy hagyják meg valamennyiüket jelenlegi szolgálati helyükön, minthogy az illetők lojális magatartásukkal nem adták okot arra, hogy elhelyezzék őket. A belügyi miniszter kijelentette, hogy ilyen elhelyezésről nincs szó és remélhetőleg a jövőben sem lesz szó. A miniszter válaszát úgy én, mint a velem levő Tompa Lajos

Csávossy Elemér S. J. művei:

Együtt a Mesterrel	115 lei
Órök igazságok	235 "
Nagy király nyomdokain	235 "
Kereszt és feltámadás	235 "
Egy sir a Duna felett	55 "
Jézus Szive elmékedések	55 "
Egy élet Jézusért	55 "
Tulvilági valóságok	123 "
Az ujjászületés Szentsége	30 "
Az idők nagy jele	15 "
Boldogság útja	10 "
Kis elmékedések	10 "

Korda r. t. kiadása.

képviselő megnyugvással vettük tudomásul. Közbenjártam továbbá az áthelyezett jegyzők ügyében, ahol a tartományi főnökség több javanlatot terjesztett elő, a miniszter kijelentette, hogy ezeket a javaslatokat mind magáévá teszi és a kisebbségi jegyzőket rövidesen, ha kéri, Erdélybe vissza fogja helyezni.

Megsürgtettem a királyhágómelléki református püspökség ügyét, amelyre nézve dr Zigre Miklós kultuszminiszter kijelentette, hogy a jóváhagyás rő-

videsen megtörténik, csak megfelelő nyugodt légkör legyen annak az elintézésére. Hasonlóképpen sürgettem az aradi magyar evangélikus püspökség felállításának ügyét is, amelynek az ügye most van tanulmányozás alatt. Kértem a minisztert a kisebbségi papság államségély ügyében sürgős intézkedésre.

A közoktatásügyi minisztériumban több iskolaügyben közbenjártam, így a nagyvárad leány gimnázium nyitvánossági joga ügyében, amelyre nézve ígéretet kaptam, hogy az ősszel elintézik. Végül az ügyvédi törvénytervezettel kapcsolatban emlékirat formájában felhívtam az illetékes miniszterek figyelmét a törvénytervezet azon pontjaira nézve, amelyek a kisebbségi ügyvédek szerzett jogait sértetik és kértem, hogy ezekben a kérdésekben tegyék magukévá a mi általunk kifejezett kívánságokat. Ebben az ügyben egyébként Gyárfás Elemen szenátor is a múlt héten eljár. Ebben a kérdésben is az illetékes minisztertől megnyugtató választ kaptam.

Aki bármikor kihallgatásra jelentkezhetik az angol királynál

Ki lesz az angol főváros új lord-majora?

London, augusztus hó.

Az egész angol birodalomban már javában tárgyalgatják, hogy ki lesz London lordmaja, ki vonul majd be káprázatos pompával, a legfőbb angol méltóságok, főpapok és főurak kíséretében a Westminsterből, ahol hivatalos esküjét leteszi, a Guildhallba, a városházára.

London polgármestere nagy úr. Hivatalát csak egy évig viseli ugyan, de ez idő alatt a Cityben. Londonnak ebben a legelőkelőbb és legfontosabb negyedében (területe egy négyzet mérföld) szinte korlátlan a hatalma. Ha például az angol király a Citybe akar menni, előbb engedélyt kell érnie a lordmayortól, aki természetesen az engedélyt megadja, a városnegyed határában várakozik a királyra és ott átnyújtja neki a birodalmi kardot.

Hagyomány, hogy az angol hadseregből, zárt alakulatban, csak három ezred vonulhat át a City utcáin. Ezt a három ezredet valamikor a City védelmére rendelték ki és azóta az ezredben szolgáló katonák ezt a jogukat sértetlenül megőrizték. Ha másik ezred akar a Cityt végigvonulni, parancsnokának előbb ki kell kérnie a lordmayor engedélyt.

Mindezzel még nem merültek ki a polgármester előjogai. Ő az egyetlen, aki a nap bármely szakában kihallgatásra jelentkezhetik a királynál. A lordmayor tábornok is, tengernagy is egy személyben, ámbár sem hadserege, sem hadiflottája nincs. A zordon „Tower” őrségének jelszavát vele minden alkalommal közlik. Ha a Cityben valamilyen nagy ünnepély folyik le, a polgármester a sorrendben még az angol trón várományosát is megelőzi.

A lordmayort az angol polgárság választja saját akarata szerint. Nem a rang, a születés a fontos, hanem a hívatottság, az érdem. Ez az oka, hogy a lordmayorok között volt már kereskedő, főnöke, sőt ruhakereskedő, halkereskedő, nyomdász is. Az egyszerű, polgári foglalkozás nem akadályozza annak, hogy valaki a legalkalmasabb polera emelkedjék.

A lordmayort minden év november havában választják meg, de a választó bizottság, a Court of the Common Hall, már hónapokkal előbb többször összeül és szigorúan megvizsgálja a jelöltek személyes viszonyait. Az új polgármester csak három hónappal a választás után foglalja el hivatalát. Ekkor a bizottság átnyújt neki egy 12.500 fonttról szóló csekket. Egy évi kiadásainak fedezetül szolgál. Minthogy azonban a város első polgárának rengeteg kiadása van, a sokféle ünnepély, lakoma, fogadtatás nagyon sok pénzt emésztenek fel és a kapott összeg távolról sem elegendő, a választásnál a jelöltek anyagi viszonyait is figyelembe veszik. Arra ugyanis a polgármesternek el kell készülnie, hogy az egy év alatt legalább 12.000 fontot saját zsebéből is ráfizet méltóságára.

Hivatallalépésének napján — ez a Lordmayor's day (polgármester napja) átveszi a kristályból készült jogart, hatalmának jelvényét. Néhány pillanattal felemeli, hogy mindenki tudomásul vegye: a lordmayor átvette hivatalát, az ezzel járó összes költségeket, de jogokat is. Este — hagyományos szertartások között — ünnepi lakoma van. A dűsan megterített asztalt a City roppant értéku

aranyedényei díszítik, az ételeket aranyhímzöses ruhába öltözött inasok egész serege szolgálja fel és a beszédek előtt, valamint a felköszöntök után mindig ezüst harsanások adnak jelt. Az ünnepi beszédet rendszeren a miniszterelnök mondja.

Bárhová menjen is a polgármester, előtte viszik a jogart, hatalmának jelvényét és évszázados hagyományok szerint leteszik az asztalra, amelynél helyet foglal. Ünnepélyes alkalmakkor bíborvörös palástot visel, nyakában művészi eszen kidugozott láncon remek kaméa lóg, amelybe a város jelmondata van belevésve: Domine, dirige nos. (Uram, vezérelj minket.)

A „Court of the Common Hall” tagjai a közeli hetekben már összeülnek, hogy új polgármesterről gondoskodjanak. Arra is volt már példa, hogy a távozó polgármestert egymásután négyyszer megválasztották. Ez a népszerű személy Sir Richard Whittington volt.

Arcárhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Két szobás

fürdőszobás, komplett lakás november 1-re kiadó. Cim: Nagyvárad Str. Cogălniceanu 17.

2 szobás

fürdőszobás lakás kertés villaépületben — azonnal kiadó Nagyváradon, Ciordas-utca 46. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Konyhakészítésnek

alkalmas cca 2 és fél hold kert, Varadhoz közel, esetleg istálló és lakás használatra, kiadó. Cim a kiadóban.

Gyermeket

vagy dolgozóanyokat lakással és ellátással felveszek, fürdőszobával. Nagyvárad, Rădunicei 1. ajtó 2.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Állás-vétel

Jókarban

levő új típusú Ford luxuskocsit megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek.

Nagyon

magas arat fizetők britlians tárgyakat. — Herbet akasztóruház. Nagyvárad, Bulevardul Reg. Ferdinand 2.

Nyomatványokat

utános aron, esimes kivételben készit a

Szent László nyomda Rt

Bradea, Katolikus Kór.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Az Építőipari Céh pénzbeszedő inkasszánst keres szeptember 1-re Jelentkezni a Str. Alexandri 13. sz. alatti irodában, Nagyváradon, a hivatalos idő alatt. Titkári hivatal.

LEGUJABB

Megszakadt a távbeszélőösszeköttetés Olaszország és Franciaország között

Laval volt francia miniszterelnök Rómába repül, hogy személyesen tárgyaljon Mussolinivel. Henderson írott válasszal utazik vissza Londonba

Londonból jelentik: A Daily Express arról ír, hogy Laval, volt francia miniszterelnök elhatározta, Rómába repül és személyes megbeszélést eszközöl ki Mussolinivel. Köztudomású, hogy Laval előharcosa volt a francia-olasz megértési politikának.

A belga uralkodó újabb békeközvetítési kísérlete.

Brüsszelből jelentik: (Reuter.) Brüsszelbe érkezett jelentés szerint Henderson berlini angol nagykövet kedden irásbeli választ kap a német birodalmi kormánytól.

A belga külügyminiszter és miniszterelnök hétfőn egymásután fogadta az angol, francia, német, olasz nagykövetet és a lengyel követet. Azt hiszik, hogy egy újabb békeközvetítésről van szó. Arról is beszélnek, hogy a belga uralkodó olasz tevékenységére határozta el magát tovább békefáradozásra.

Az „idegek háboruja” elérte tetőfokát.

Berlinből jelentik: A Havas francia hírszolgálati iroda jelentése szerint Hitler a Hendersonnal folytatott megbeszélés után még az éjszaka folyamán tanácskozássra ült össze legbensőbb munkatársaival. Illetékes német körökben kijelentették, hogy Hitler és Henderson megbeszéléseinek sem tartalmáról, sem eredményéről semmit sem közölhetnek. Jó forrásból szerzett értesülés szerint a keddi nap folyamán írott választ adnak át Hendersonnak.

Az angol lapok teljesen Henderson nagykövet berlini utjának hatása alatt állanak. A Daily Express azt írja, hogy az „idegek háboruja” elérte tetőfokát. A News Chronicle szerint az angol kormány teljes egészében közölte Hitlerhez intézett választát a francia és a lengyel kormánnyal. A lap hangoztatja, hogy az angol válasz nyitva hagyja az ajtót a tárgyalásokra.

Franco tábornok nem látogat el Olaszországba?

Londonból jelentik: A News Chronicle római jelentése szerint úgy látszik, hogy Franco tábornok szeptember végén nem látogat el Olaszországba. Ezt abból következtetik, hogy a vatikáni hivatalos jegyzékben Franco pápai kihallgatása felfüggesztettnek van jelezve.

Henderson személyesen viszi Hitler választát Londonba.

Londonból jelentik: (Reuter.) Londonban valószínűnek tartják, hogy Henderson személyesen viszi meg repülőgépen Hitler választát Londonba, úgy, hogy az még az angol képviselőház összeülése előtt időpontja előtt eljuthasson Chamberlain kezébe. Berlinben még nem tettek közlést annak a jegyzéknek a tartalmáról, amelyet az angol kormány Henderson utján Hitlerhez juttatott. A jegyzék szövegét valószínűleg ugyanabban az időben hozzák nyilvánosságra Berlinben és Londonban.

Londonban egyébként hétfőn este jól értesült politikai körökben az a vélemény kerekedett felül, hogy a huszonharmadik órában mégis sikerül elhárítani a világhézagot. A Budapesti megjelenő Új Nemzedék londoni tudósítója szerint az angol diplomácia lázas ütemben dolgozott a német-olasz megegyezés létrejötté óta és Londonban most az a vélemény, hogy a késedelmet sikerült behoznia. Ezen az alapon angliában bizakodva tekintenek a jövőbe. Általában kétségtelen, hogy vasárnap óta komoly bizakodás tapasztalható komoly angol hivatalos körökben.

Rómából jelentik: (Stefani). Rómában feszült érdeklődéssel várják Hitler és Henderson megbeszélésének eredményét és az angol parlament keddi ülését. Mussolini és Ciano egész éjszaka dolgozott. A „Popolo di Roma” meglehetősen sötét képet fest a helyzetről és azt írja, hogy a jelen pillanatban 1914 jut az emberek eszébe, amikor az orosz cár kijelentette, hogy nincs módjában többé visszavonni a mozgósítási parancsot. A lap szerint ha az angol válasszal azt kívánja, hogy Németország és Lengyelország vonja vissza a részleges mozgósítást, akkor aligha van

Érdekes sajtóvita Szlovákiában Magyarország külpolitikájáról

Pozsonyból jelentik: A Slovenska Pravda augusztus 29-iki száma Mach Sándor propagandafőnök, a Hlinka-gárda főparancsnokának nyilatkozatát közli Mit csinál Budapest? cím alatt. Mach ebben a nyilatkozatában azzal vádolja Budapestet, hogy nem nyilatkozott meg elég világosan Németország mellett, amikor azt Olaszország megtette. Szerinte nem lehet tudni, hol áll Magyarország, a tengely mellett, vagy a tengely ellen.

Mach nyilatkozatára Eszterházy János gróf, országgyűlési képviselő, a szlovákiai magyarság vezére, az Új Hírek című lapban válaszol.

— A szlovákiai magyarság — írja többek között, — az európai helyzet komolyságához mérten nyugodtan és higgadtan viselkedik. Noha sok elintézetlen kívánsága van, átérzik azt, hogy milyen sorsdöntő napokat élünk és ezért, hogy megkönnyítse a szlovák kormány helyzetét, saját égető követeléseivel éppen tapintatból nem hozakodik elő. A magyarországi sajtó megállapításom szerint semmi olyat nem közöl a fiatal szlovák állam politikájáról, akár belpolitikáját, akár külpolitikáját illetően, ami nem felelne meg a valóságnak. Annál nagyobb meglepetéssel vettük tudomásul Mach Sándor propagandafőnök nyilatkozatát, mely azzal vádolja Budapestet, illetve a magyarországi hivatalos tényezőket, hogy politikai magatartásuk nem őszinte és nem nyílt. Mivel a Slovenska Pravda szerkesztőségének kérdése és Mach propagandafőnök válasza alkalmas arra, hogy a szlovákiai magyarságot, de azon túl a magyarországi közvéleményt is tévedésbe ejtse és azt a tendenciát kielezti, mintha a magyarság és németység közé éket szeretne verni, szükségesnek tartom éppen a mai feszült légkörre való tekintettel leszögezni a következőket:

— Magyarország volt az az állam, mely rendelkezett olyan nagyfokú előrelátással, hogy akkor kötött a Német Birodalommal szövetséget, amikor mások még Németország nevét sem merték kiejteni. A magyar-német kapcsolatok régebbiek, semhogy a Slovenska Pravda tehesen fel ilyen kérdéseket, bár talán éppen azért teszi fel ezeket a kérdéseket, mert akkor még nem létezett, amikor néhai Gömbös Gyula a németekkel szoros politikai kapcsolatot létesített és amikor a tengely még nem ért el Rómáig. Magyarország politikai magatartását csak az nem tudja megérteni, aki nem akarja. Azt hiszem, hogy illetékes magyar tényezők Magyarország magatartását illetően elég világosan nyilatkoztak és ezt nem egyszer tették. Ha a

remény arra, hogy az európai békét meg lehessen menteni. Megállapítja a lap, hogy Hitler mindent megtett annak érdekében, hogy visszatartsa a német nép és a danziak túrlmetlenségének kitérését.

— Mi Rómában — írja a lap — az utolsó percig a kérdés békés megoldásán fáradoztunk. Meg kell állapítanunk, hogy háboru esetén Németország azért küzd, hogy jóvátegyen egy igazságtalanságot, Franciaország és Anglia pedig azért, hogy állandósítson egy igazságtalanságot.

A német sajtó szerint kihívóan szaporodnak a lengyelországi háborus előkészületek.

Berlinből jelentik: (D. N. B.) A Hitler Dala-dier levélváltással kapcsolatban a „Völkischer Beobachter” a következőket írja:

— Alig képzelhető el, hogy a francia nép kivonhatja magát az alól a mély hatás alól, amelyet ez a levélváltás minden jóakaratu emberre tett. A francia népek el kell ismernie, hogy a Lengyelország és Németország közötti vitás kérdés senkit sem jogosít fel arra, hogy olyan veszedelmet kényeztessen rá a francia népre, mely semmiképpen sem indokolható a német-francia viszonytal.

A „Berliner Börsenzeitung” szerint a lengyel háborus előkészületek kihívóan szaporodnak és sok esetben már támadó természetűek. A németek mérhetetlen türelmet tanúsítanak a kihívással szemben, de a türelemnek egy szép napon véget kell érnie.

Német Birodalmat aggodalommal töltő el Magyarország magatartása, akkor — biztosíthatom úgy a Slovenska Pravda szerkesztőségét, mint a nyilatkozott propagandafőnököt, — a szükséghez mérten hangoztatná ezt saját lapjaiban, amelyek százezres példányszámban jelennek meg. A Német Birodalomnak nincs szüksége arra, hogy a Slovenska Pravda lépjen közbe azért, hogy a magyarokat barátai körében megtartsa. Magyarország politikája nyílt és egyenes tengely-politika. A szlovákiai magyarság politikája ennek folytatásaként az, ami abban csúcsosodik ki, hogy teljes törvénytiszteletünk mellett semmilyen jogunkról le nem mondunk.

Megszakadt a távbeszélő összeköttetés Olaszország és Franciaország között.

Rómából jelentik: (Stefani.) A hivatalos olasz lap rendeletet közöl, mely megtiltja magánrepülőgépeknek Olaszország, a gyarmatok és az olasz szigetek felett az átrepülést. Az elmúlt éjszaka Olaszország és Franciaország között a távbeszélő összeköttetés megszakadt.

Franasovíci veszi át a párizsi román nagykövetség vezetését

Bucurestiből jelentik: hivatalosan: Gheorghe Tatarescu párizsi nagykövet megbízása folyó évi augusztus 30-ával megszűnik. Helyére Richard Franasovici jelenlegi varsói nagykövetet neveztek ki, akinek helyét Varsóban Grigorcea meghatalmazott miniszter foglalja el.

KIS IMAKÖNYV Pázmány Péter után

A nagy Pázmány Péter művi és társadalmi alapjain a kiváló katolikus közönség számára, kis alakban (9x6 cm.) finom papíron készült i m a k ö n y v

Ara egészvászonkötésben, vörösmetszéssel 65 Lei és portó